

การพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนออทิสติกในโรงเรียน เรียนร่วมระดับประถมศึกษาโดยใช้เรื่องราวทางสังคม

Social Skills Development for Primary Students with Autism in Inclusive Schools by Social Stories Approach

อิรากร มณีรัตน์ (Thirakorn Maneerat)* ดร.อัญชลี สารรัตน์ (Dr.Unchalee Sarnrattana)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะสังคมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม สำหรับนักเรียนออทิสติกในโรงเรียนเรียนร่วมระดับประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ดำเนินการ ระหว่างพฤศจิกายน 2551 ถึงกันยายน 2552 ผลการวิจัยพบว่า ระยะที่ 1 การศึกษาทักษะสังคมที่เป็นปัญหา สำรวจใน 46 โรงเรียน พบนักเรียนออทิสติก 81 คน โดยมีทักษะสังคมที่เป็นปัญหา 3 ด้านคือ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการสื่อความหมาย และด้านการเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ระยะที่ 2 การพัฒนาเรื่องราวทางสังคม เป็นวิจัยเชิงปฏิบัติการ มี 2 วงจร คือ 1) การสร้างเรื่องราวทางสังคมฉบับทั่วไป พบว่าทักษะที่เป็นปัญหาในการเรียนร่วมที่สามารถใช้เรื่องราวทางสังคมได้ มี 8 ทักษะ เรื่องราวทางสังคมประกอบด้วยประโยคขึ้นนำ 1 ประโยค และประโยคพรรณนา ยืนยัน และมุมมองรวมแล้วไม่เกิน 10 ประโยค 2) การสร้างเรื่องราวทางสังคมฉบับเฉพาะบุคคล โดยเลือกเรื่องราวทางสังคมที่สร้างไว้จากวงจร 1 มาปรับให้เหมาะสมกับนักเรียนเป้าหมาย พบว่าสามารถใช้ได้ดี ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้เรื่องราวทางสังคม เป็นการวิจัยกลุ่มตัวอย่างเดี่ยวแบบหลายเส้นฐานต่างพฤติกรรม กับนักเรียนออทิสติกศักยภาพสูง 1 คน พบว่า ทักษะทางสังคมที่เป็นปัญหาในระยะเส้นฐาน ระยะการจัดกระทำ และระยะหยุดการจัดกระทำ มีค่าเฉลี่ย ดังนี้ 1) การแข่งวิ่งส่งงาน มีค่าเฉลี่ย 2.67, 0.71, และ 0.00 ตามลำดับ 2) การเดินออกนอกแถว มีค่าเฉลี่ย 2.10, 0.30, และ 0.20 ตามลำดับ 3) การตีเพื่อน มีค่าเฉลี่ย 0.87, 0.10, และ 0.00 ตามลำดับ

ABSTRACT

The research aimed to develop social skills for primary students with autism in Khon Kean inclusive schools by social stories approach during November 2008 to September 2009. The results of the study were as follow: First phase was to study problematic social skills using survey research 46 primary schools. The problematic social skills of 81 students with autism were revealed the self control, the communication, and play and work with others. Second phase was action research about social stories development. There were 2 cycles; In the first cycles, construct general social story it was found that there were 8 problematic skills that could be use as social stories. Social story comprise 1 directive sentence, and 2–5 descriptive, perspective and affirmative sentences which should totally not more than 10 sentences.

* มหาบัณฑิต หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

In second cycle, stories selected from first cycle, were tailored and used for subject with high function autism. Third phase was to study the results of social stories used by using a single subject design with multiple baseline across behaviors. Reading a social story to a student with high functioning autism. It was found that the problematic social skills at baseline, intervention, and after intervention were decreased as follow 1) overtook the queue were 2.67, 0.71, and 0.00 2) jump out the row were 2.10, 0.30, and 0.20 3) hit a friend were 0.87, 0.10, and 0.00.

คำสำคัญ : ทักษะทางสังคม ออทิสติก เรื่องราวทางสังคม

Key Words : Social skills, Autism, Social story

บทนำ

เด็กออทิสติก เป็นเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่มีความบกพร่องของพัฒนาการ 3 ด้าน ได้แก่ด้านภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และด้านพฤติกรรม ในปัจจุบันจำนวนของเด็กออทิสติกนั้นมีแนวโน้มสูงขึ้น คิดเป็นบุคคลออทิสติก 1 คนต่อประชากร 166 คน (อานนท์, 2549) และเด็กส่วนหนึ่งได้มีโอกาสเข้าศึกษาในระบบโรงเรียน แต่เด็กที่เข้าสู่ระบบโรงเรียนเหล่านี้ยังมีความบกพร่องด้านทักษะทางสังคมอันเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็ก และพบว่าเด็กออทิสติกที่เข้าโรงเรียนเรียนร่วมนั้นมักจะไม่ประสบความสำเร็จเนื่องมาจากการขาดทักษะทางสังคมเป็นปัญหาหลัก (ดาร์ณี, 2545) ส่งผลให้นักเรียนออทิสติกขาดเพื่อน มีปัญหาในการปรับตัว ก่อให้เกิดความขัดแย้งและปัญหาในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ขาดโอกาสในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ และพบว่านักเรียนออทิสติกเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นส่วนใหญ่ต้องการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพิ่มขึ้น จนกลายเป็นความสับสนยุ่งยากและรุนแรงขึ้น จนกระทั่งต้องใช้ยาบำบัดเพื่อจัดการเกี่ยวกับความกดดันและความกังวล

การแก้ไขทำได้โดยการพัฒนาทักษะทางสังคมให้แก่เด็กออทิสติก เพื่อให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้เหมือนเด็กปกติ จะได้ผลดีมากขึ้นถ้ากระทำได้ตั้งแต่เริ่มแรกด้วยทักษะทางสังคมที่เหมาะสมตามอายุ และต้องอาศัยความร่วมมือของบุคลากรทุกคนที่เกี่ยวข้อง เรื่องราวทางสังคม (social story) เป็นวิธีที่ Carol Gray พัฒนาขึ้นในปี 1991 เพื่อช่วย

ให้นักเรียนออทิสติกเข้าใจกฎกติกาของการเล่นเกม และได้มีการพัฒนาเพิ่มเติมในการเข้าใจกฎกติกาทางสังคม วัฒนธรรม และการเข้าใจทฤษฎีเกี่ยวกับจิตใจ ซึ่งเป็นความสามารถในการเข้าใจมุมมองของบุคคลอื่น เป็นสิ่งที่จะช่วยสนับสนุนให้นักเรียนออทิสติกเกิดการเรียนรู้เรื่องราว เข้าใจ และสามารถมองเห็นภาพเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในสังคมทำให้เกิดประสบการณ์รับรู้ความรู้สึกของบุคคลอื่น และเกิดการตอบสนองที่ดีของนักเรียนออทิสติก ซึ่งเป็นการเตรียมเด็กให้เรียนรู้เรื่องราวก่อนที่จะเผชิญกับสถานการณ์จริง เหมาะกับนักเรียนออทิสติกระดับรุนแรงปานกลางถึงรุนแรงน้อย ทำให้นักเรียนออทิสติกเพิ่มการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่เหมาะสม (Swaggart et al., 1995; Noris and Dattilo, 1999; พชร, 2549; อริธิดา, 2551)

วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษา

- 1) ทักษะทางสังคมที่เป็นปัญหาของนักเรียนออทิสติกในโรงเรียนเรียนร่วมระดับประถมศึกษา
- 2) การพัฒนาเรื่องราวทางสังคมสำหรับนักเรียนออทิสติกในโรงเรียนเรียนร่วมระดับประถมศึกษา
- 3) ผลการใช้เรื่องราวทางสังคมกับนักเรียนออทิสติกในโรงเรียนเรียนร่วมระดับประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

- 1) การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาทักษะสังคมที่เป็นปัญหา ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ ดำเนินการระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2551 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2552

ผู้ให้ข้อมูลเป็นครูผู้สอนนักเรียนออทิสติก ปีการศึกษา 2551 จำนวน 46 โรงเรียน ซึ่งได้จากการตอบแบบสำรวจข้อมูลนักเรียนออทิสติกระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนเรียนร่วมจังหวัดขอนแก่นที่ส่งไป 1,195 โรงเรียน เครื่องมือเป็นแบบสำรวจทักษะสังคมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีเนื้อหาครอบคลุมทักษะทางสังคม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการสื่อความหมาย กับบุคคลอื่น และด้านการเล่นและทำงานร่วมกับบุคคลอื่นรวม 70 ข้อ ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอความร่วมมือครูประจำชั้นสำรวจทักษะสังคมที่เป็นปัญหา และขอให้ส่งกลับทางไปรษณีย์ และหรือ โทรศัพท์แจ้งภายใน 2 สัปดาห์ ได้แบบสอบถามกลับ 797 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 66.69 และพบว่า มีนักเรียนออทิสติกใน 46 โรงเรียนจำนวน 81 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน คือค่าความถี่และร้อยละ

2) การวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนาเรื่องราวทางสังคม เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ดำเนินการระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-เมษายน 2552 ประกอบด้วย 2 วงจร ซึ่งแต่ละวงจรมี 4 กิจกรรม ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนกลับ กลุ่มเป้าหมายมีดังนี้

2.1) วงจรที่ 1 การสร้างเรื่องราวทางสังคมฉบับทั่วไป กลุ่มเป้าหมาย 13 คน ได้แก่ ครู 8 คนซึ่งสอนนักเรียนออทิสติกมาอย่างน้อย 3 ปี ผู้เชี่ยวชาญด้านเรื่องราวทางสังคม 2 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการดูแลนักเรียนออทิสติกมากกว่า 5 ปีและหรือมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนออทิสติก 3 คน

2.2) วงจรที่ 2 การสร้างเรื่องราวทางสังคมฉบับเฉพาะบุคคล กลุ่มเป้าหมาย 5 คน ได้แก่ ครู โรงเรียนมหาไถ่ศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 คนซึ่งเป็นครูผู้สอนนักเรียนออทิสติกเป้าหมายอย่างน้อย 1 ปี และผู้ปกครองนักเรียนเป้าหมาย 1 คน

เครื่องมือประกอบด้วย 1) แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม 2) แบบบันทึกภาคสนาม 3) แบบ

ตรวจสอบเรื่องราวทางสังคม 4) แบบประเมินความเหมาะสมของเรื่องราวทางสังคม และ 5) เทปบันทึกเสียงวิเคราะห์ข้อมูลการสนทนากลุ่ม ใช้การสรุปเนื้อหาเชิงพรรณนา วิเคราะห์แบบตรวจสอบเรื่องราวทางสังคม โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ร่วมกันพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะในการปรับแก้ให้เป็นไปตามเกณฑ์วิเคราะห์แบบประเมินความเหมาะสมของเรื่องราวทางสังคม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง

3) การวิจัยระยะที่ 3 ผลการใช้เรื่องราวทางสังคม เป็นการวิจัยกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว (single subject design) แบบหลายเส้นฐานต่างพฤติกรรม (multiple baseline across behavior) นักเรียนเป้าหมายเป็นนักเรียนออทิสติกที่มีศักยภาพสูง ผู้ปกครองยินยอม ครูผู้สอนให้ความร่วมมือ เครื่องมือเป็นแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมแบบสุ่มเวลา (time sampling recording) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตรวจสอบความเที่ยงตรงระหว่างผู้สังเกต 2 คน (interobserver reliability: IOR) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 1 ดำเนินการวิจัยร่วมกับผู้ช่วยวิจัยจำนวน 2 ท่าน ได้แก่ ครูประจำชั้นและครูคู่ชั้น แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ 1) ระยะก่อนการจัดกระทำ (A1) สังเกตการณ์ปฏิบัติตนทางทักษะทางสังคมของนักเรียนออทิสติกเป้าหมาย เพื่อให้ได้เส้นฐานของพฤติกรรม 2) ระยะการจัดกระทำ (B) อ่านเรื่องราวทางสังคมให้นักเรียนเป้าหมายฟัง โดยผู้ปกครองและครูประจำชั้น ดูแลให้อ่านเรื่องราวทางสังคมทีละเรื่องทุกวัน วันละ 2 ครั้ง อ่านเรื่องที่ 1 เข้าคิวกว่า 2 สัปดาห์ เรื่องที่ 2 เติบโตเป็นแถวดีกว่า 2 สัปดาห์ และเรื่องที่ 3 บอกกันดี ๆ ก็ได้ 2 สัปดาห์ 3) ระยะหยุดการจัดกระทำ (A2) เป็นระยะหยุดการจัดกระทำและสังเกตการปฏิบัติตนทางทักษะทางสังคม เพื่อสังเกตความคงอยู่ในการปฏิบัติตนจนทักษะทางสังคมของนักเรียนเป้าหมายลดลงถึงระดับเส้นฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดย นำมาหาค่าเฉลี่ยของจำนวนครั้งการเกิดพฤติกรรมเป้าหมาย แสดงข้อมูลด้วยตารางและกราฟ

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาทักษะสังคมที่เป็นปัญหา พบว่า มีนักเรียนออทิสติกระดับประถมศึกษา ในจังหวัดขอนแก่น ที่เข้าเรียนในโรงเรียนเรียนร่วม ปีการศึกษา 2551 จำนวน 81 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 71.60 อายุเฉลี่ยเท่ากับ 9.78 ปี กำลังศึกษาระดับประถมปีที่ 1-3 จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 61.73 โดยพบทักษะทางสังคมที่เป็นปัญหา ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการสื่อความหมายกับบุคคลอื่น และด้านการเล่นและทำงานร่วมกับบุคคลอื่น

ผลการศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับการศึกษาของ พัทรี (2549) และเสาวภา (2550) ทั้งนี้ อาจเนื่องจากนักเรียนออทิสติกมีภาวะที่สมองทำงานผิดปกติทำให้มีความบกพร่องของปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (social interaction) การสื่อสารในสังคม (social communication) และการจินตนาการ (imagination) ซึ่งเรียกว่า “triad of impairments” (Jennifer *et al.*, 2004) โดยพุทธิตา (2550) กล่าวว่า ความบกพร่องหลักอยู่ที่การเชื่อมต่อระหว่างความรู้สึก อารมณ์หรือความต้องการ กับการสั่งการของกล้ามเนื้อ จึงทำให้พฤติกรรมการแสดงออกหรือคำพูดปราศจากเจตนาเป็นตัวกำกับ และความบกพร่องรองอยู่ที่การรับรู้สิ่งเร้าแตกต่างจากที่ผู้อื่นรู้สึก และมีปัญหาการประมวลข้อมูล (ทำความเข้าใจ) ผ่านการได้ยินและการมองเห็น ทำให้นักเรียนออทิสติกไม่เข้าใจภาพที่มองเห็นและเสียงที่ได้ยิน สอดคล้องกับผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า นักเรียนออทิสติกส่วนใหญ่มีปัญหาทั้งด้านการควบคุมตนเอง การสื่อความหมายกับบุคคลอื่น และการเล่นและทำงานร่วมกับบุคคลอื่น

อย่างไรก็ตาม เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า ทักษะทางสังคมมีความจำเป็นสำหรับมนุษย์ทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะในวัยเด็ก เพราะหากไม่มีทักษะทางสังคมในวัยเด็ก ซึ่งแม้จะเป็นทักษะสังคมกับเพื่อนเล่น เพื่อนเรียน และเพื่อนร่วมกิจกรรมแล้ว เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ก็จะมีทักษะทางสังคมกับเพื่อนร่วมงานเพื่อนคู่คิด ซึ่งเด็กทั่วไปจะได้รับการเตรียมความพร้อมทักษะ

ด้านต่าง ๆ และเรียนรู้ทักษะสังคม จากการฟัง การสังเกตสิ่งต่าง ๆ รอบตัวทุกวัน แต่นักเรียนออทิสติกไม่สามารถทำสิ่งเหล่านี้ได้ ทักษะทางสังคมเป็นสิ่งที่ซับซ้อนสำหรับนักเรียนออทิสติกศักยภาพสูง (Kouch and Mirenda, 2003) ซึ่งแม้มีสติปัญญาสูงหรือเท่าเด็กปกติ มีภาษาพูด แต่ยังคงบกพร่องด้านพฤติกรรมบางอย่าง แต่ส่วนใหญ่ยังมีปัญหาชัดเจนในเรื่องความเข้าใจสังคม พฤติกรรมที่พบว่าเป็นปัญหามากในนักเรียนออทิสติก คือการไม่มองหน้าสบตา การไม่สนใจคนอื่น ซึ่งเป็นอุปสรรคขัดขวางการเข้าร่วมสังคมทั่วไป เช่น การเล่นกับเพื่อน เป็นต้น นักเรียนออทิสติกจะไม่ริเริ่มเข้าหาเพื่อนหรือสร้างสัมพันธ์กับสังคม เพราะมีความบกพร่องด้านการเข้าใจบรรทัดฐานทางสังคม ทำให้ นักเรียนออทิสติกวัยเด็กจะไม่สนใจการสร้างสัมพันธ์ภาพทางสังคม หรือสนใจน้อย นักเรียนออทิสติกวัยผู้ใหญ่สนใจสร้างสัมพันธ์ภาพทางสังคม แต่ขาดความเข้าใจสังคม (American Psychiatric association, 2000) ดังนั้น หากมีการให้ข้อมูลที่ง่ายต่อการเข้าใจและชัดเจนถึงพฤติกรรมที่คาดหวังของสังคม จะช่วยให้นักเรียนออทิสติกมีทักษะทางสังคม และเข้ามาอยู่ร่วมกับคนอื่น สร้างความคุ้นเคยและร่วมกิจกรรมกับผู้อื่น เพื่อจะสามารถพัฒนาตนเองให้ใกล้เคียงหรือเทียบเท่าเด็กปกติได้

การวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนาเรื่องราวทางสังคม

วงจรที่ 1 การสร้างเรื่องราวทางสังคมฉบับทั่วไป มีดังนี้

1) การวางแผน เพื่อกำหนดทักษะทางสังคมที่เป็นปัญหาในการเรียนร่วม โดยสนทนากลุ่มผู้ร่วมวิจัย เพื่อร่วมกำหนดเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่มีความจำเป็นต่อการเรียนร่วม ที่สามารถใช้เรื่องราวทางสังคมในการพัฒนาทักษะทางสังคม ได้ 8 ทักษะย่อย ดังนี้ (1) การรอคอยเพื่อส่งงานในห้องเรียน (2) อ่านหนังสือในขณะที่เพื่อน ๆ ช่วยกันเก็บของ (3) ผลักเพื่อนเมื่อโกรธ (4) เบื่อหน่ายการทำงานบ้าน (5) สวัสดิ์คุณครูตอนเข้าโดยไม่มองหน้าสบตา (6) ไม่ให้เพื่อนขอยืมหุ่นยนต์ (7) ไม่ยอมรับว่าวิ่ง

แข่งแพ้ (ได้ที่ 2) (8) นั้นวาดรูปเมื่อเพื่อนทำกิจกรรมกลุ่ม ส่วนทักษะการสื่อสารด้วยสัญลักษณ์ที่เล่นสมมติ โดยเลียนแบบกริยาอาการจริง และทักษะการเชื่อมโยง เหตุและผลที่เล่นสมมติเป็นเรื่องราวมีจุดเริ่มต้นและมีตอนจบ นั้น กลุ่มมีความเห็นร่วมกันว่าไม่ควรใช้เรื่องราวทางสังคมพัฒนาทักษะดังกล่าว แต่ควรพัฒนาด้วยการปฏิบัติในสถานการณ์จริง

2) การปฏิบัติ เพื่อเขียนเรื่องราวทางสังคม ตามหลักการเขียนที่เสนอโดย Gray (2003) โดยนำพฤติกรรมที่เป็นปัญหาจากระยะที่ 1 มาร่วมเขียนเรื่องราวทางสังคม สำหรับ 8 สถานการณ์รวม 8 เรื่อง ซึ่งมีหลักการเขียนคือ เขียนจากมุมมองของเด็ก เน้นความกระชับ สั้นๆ ตรงไปตรงมา มีคำๆ บางครั้งให้สามารถรับการเปลี่ยนแปลง โดยส่วนใหญ่จะพบความยุ่งยากในการใช้ประโยคที่เป็นบวกซึ่งขัดกับความเคยชินที่มักใช้ประโยคปฏิเสธ ตั้งแต่ การตั้งชื่อเรื่อง การเขียนประโยคขึ้นนำ เช่น ในสถานการณ์การรอคอยเพื่อส่งงาน ควรใช้ประโยค “ขณะที่ยืนรอ...ควรอ่านบทพจนานุกรมฝึกหัดที่ทำไว้แล้ว” มากกว่า “ขณะที่ยืนรอ...ไม่ควรแซงคิว” ในสถานการณ์ผลักเพื่อนเมื่อโกรธควรใช้ประโยค “ดังนั้น ... ควรยอมรับถ้าเพื่อนได้เตะบอลก่อน แล้ว...จะพยายามวิ่งเร็วขึ้นเพื่อให้ได้เตะบอลด้วย” มากกว่า “ดังนั้น....ไม่ควรผลักเพื่อนเมื่อเพื่อนได้บอล” สำหรับการเขียนประโยคมุมมองเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้เพื่อสร้างความเข้าใจสถานการณ์ทางสังคม เช่น “คนที่รออยู่แล้วไม่ต้องการให้คนอื่นมาแซงคิว ... ก็ไม่ควรแซงคิวเพราะเป็นการเสียมารยาท” ซึ่งแสดงทั้งความรู้สึกของคนอื่น และเหตุผลของพฤติกรรม เมื่อได้เรื่องราวทางสังคมที่ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยเห็นว่าเหมาะสมทั้งรูปประโยค สัตว์ส่วนประโยค เนื้อหา และความยาว ของเรื่องราวทางสังคมแล้ว จากนั้น ผู้วิจัยนำเรื่องราวทางสังคมไปวาดภาพประกอบ จัดทำรูปเล่มเป็นฉบับร่าง

3) การสังเกต เพื่อตรวจสอบองค์ประกอบของประโยค และความถูกต้องของเรื่องราวทางสังคม ฉบับร่างที่มีเนื้อหาและรูปภาพประกอบ โดยใช้แบบตรวจสอบเรื่องราวทางสังคมของอัญชลี (2551) ซึ่ง มีแก้ไขในประเด็น การมีภาษาที่เหมาะสม

และไม่ทำให้ตีความผิด เช่น “คนส่วนใหญ่จะทำกิจกรรมร่วมกับคนอื่น ๆ” แก้ไขเป็น “เด็กส่วนใหญ่จะทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนคนอื่น ๆ” “เวลาเย็นหลังเลิกเรียน...ชอบเล่นอะไรหลายอย่างที่สนาม” แก้ไขเป็น “เวลาเย็นหลังเลิกเรียน...ชอบเล่นฟุตบอลที่สนาม” สำหรับภาพประกอบเรื่องที่ทำให้เข้าใจง่าย มีการปรับปรุงด้านการแสดงสีหน้าที่ชัดเจนมากกว่าปกติ เช่น “ดีใจ” ให้เน้นใบหน้าที่ยิ้มปากกว้าง “หงุดหงิด” ให้เพิ่มควันไฟ หรือเส้นสายที่แสดงความยุ่งยาก ส่วนกริยาอาการ “การแซงคิว” ให้เน้นการยื่นแขนขาออกจากแถวมากกว่าปกติ และให้เพิ่มกล่องคำพูดในสถานการณ์ต่างๆ เช่น “ไปเตะบอลกันเถอะ” “ไม่ชอบเล่น” “อยากให้เดินทีหลัง” สำหรับรูปเล่มควรลดขนาดลงเป็นขนาดเอสี่แบ่งครึ่ง เพื่อให้สามารถพกพาสะดวก เปิดอ่านได้ง่าย

4) การสะท้อนกลับ เพื่อปรับปรุงเรื่องราวทางสังคม โดยสรุปข้อมูลที่ได้จากการประชุมกลุ่ม ปรับปรุงแก้ไข และจัดทำเป็นเรื่องราวทางสังคมฉบับทั่วไป กลุ่มผู้ร่วมวิจัย มีความเห็นว่า การเขียนเรื่องราวทางสังคมมีข้อยุ่งยากตรงการใช้ข้อความทางบวก และมีประโยคขึ้นนำชัดเจน เพื่อจะให้นักเรียนออกทัศนคติเข้าใจสถานการณ์ทางสังคม เป็นวิธีการผู้ดูแลสามารถทำได้เอง และเป็นวิธีที่คนอื่นทำได้ไม่ดีเท่าผู้ปกครองใกล้ชิด และการมีเรื่องราวทางสังคมฉบับทั่วไปจะใช้เป็นแนวทางการสร้างเรื่องราวทางสังคมเรื่องอื่น ๆ ได้ง่ายขึ้น

วงจรที่ 2 การสร้างเรื่องราวทางสังคมฉบับเฉพาะบุคคล มีดังนี้

1) การวางแผน เพื่อกำหนดนักเรียนเป้าหมายและทักษะสังคมที่เป็นปัญหาในการเรียนร่วมสำหรับสร้างเรื่องราวทางสังคมฉบับเฉพาะบุคคล โดยเลือกนักเรียนออกทัศนคติเป้าหมาย 1 คน แล้วสังเกตการปฏิบัติทักษะทางสังคมของนักเรียน สนทนากลุ่มครูและผู้ปกครอง และร่วมกันกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายของนักเรียน ซึ่งมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาคือทักษะด้านการควบคุมตนเอง 3 ข้อ ได้แก่ 1) การรอคอย พบว่ามีการแซงคิวส่งงานในห้องเรียนทุกวิชา

2) การปฏิบัติตามกติกาของห้องเรียน พบว่า มีการเดินออกนอกแถว เมื่อมีการเข้าแถวเดินไปสถานที่ต่าง ๆ เช่นเปลี่ยนห้องเรียน/ไปโรงอาหาร 3) การแสดงออกทางอารมณ์ พบว่ามีการตีเพื่อน เมื่อเพื่อนทำไม่ถูกใจหรือไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง เช่น เพื่อนมาชักชวนไปเล่น/เพื่อนออกเดินไปก่อน/เพื่อนส่งของซ้อนหรือหนังสือให้คนอื่นก่อน

2) การปฏิบัติ เพื่อปรับปรุงเรื่องราวทางสังคมให้เหมาะสมกับนักเรียนเป้าหมาย โดยเลือกเรื่องราวทางสังคมที่สร้างไว้จากวงจรที่ 1 (ฉบับทั่วไป) และเขียนเพิ่มเติมโดยการสนทนากลุ่มวิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ร่วมกันปรับภาษาให้มีความเหมาะสมและเป็นเรื่องเฉพาะของนักเรียนเป้าหมายโดยใช้ชื่อจริงของนักเรียนเป้าหมาย แทนการใช้ชื่อสมมติ ปรับรูปภาพประกอบให้เป็นเด็กชายใส่แว่นตา เพื่อให้เหมือนกับนักเรียนเป้าหมาย และขยายตัวหนังสือใหญ่ขึ้นเนื่องจากนักเรียนเป้าหมายสายตาสั้น แล้วนำไปทำรูปเล่มขนาดเอสี่แบ่งครึ่ง พิมพ์สีสวยงาม เหมาะสมกับความสามารถในการอ่าน และดึงดูดความสนใจนักเรียนเป้าหมายให้อยากอ่านและใช้

3) การสังเกต เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของเรื่องราวทางสังคม โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูล หาค่าดัชนีความสอดคล้องตามสูตร IOC พบว่าได้ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ระหว่าง 0.6-1.00 ได้คัดเลือกไว้ใช้ทุกประโยค อย่างไรก็ตามผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยผู้วิจัยได้แก้ไขปรับปรุง โดยมีประเด็นดังนี้ 1) การใช้คำว่า “นักเรียนที่ดี ต้องรอส่งครูตามลำดับก่อนหลัง” คำว่านักเรียนที่ดี อาจทำให้นักเรียนออทิสติกไม่เข้าใจหรือไม่ไข่มุมมองควรใช้คำว่า “นักเรียนที่น่ารัก ต้องรอส่งงานครูตามลำดับก่อนหลัง” 2) ควรระบุให้ชัดเจนเช่น “ไม่ควรแซงคิวคนอื่น” ควรใช้คำว่า “ไม่ควรแซงคิวเพื่อน” หรือ “...ได้เดินก่อนใคร” ควรใช้คำว่า “...ได้เดินก่อนเพื่อน” หรือ “คนที่ไม่พอใจ ควรจะพูดบอกไปเลยว่า” ควรใช้คำว่า “คนที่ไม่พอใจ ควร

จะพูดบอกเพื่อนให้เขารู้ว่า” ผู้วิจัยแก้ไขประเด็นต่าง ๆ ร่วมกับครูและผู้ปกครองจนครบถ้วน สรุปเรื่องราวทางสังคมสำหรับนักเรียนเป้าหมายมีจำนวน 3 เรื่อง จากนั้น ครูประจำชั้นนำเรื่องราวทางสังคมที่ปรับปรุงไปทดลองอ่านกับนักเรียนออทิสติก เพื่อตรวจสอบเนื้อหา รูปภาพและวิธีการนำไปใช้ พบว่าไม่มีรายการปรับปรุงแก้ไข สามารถนำไปใช้ได้ดี ดึงดูดนักเรียนออทิสติกสนใจอ่านจนจบ

4) การสะท้อนกลับ เพื่อปรับปรุงเรื่องราวทางสังคม โดยสรุปข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และประชุมร่วมกับครูประจำชั้นและผู้ปกครองเพื่อให้ข้อคิดเห็นสำหรับปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผู้ปกครองรู้สึกว่าเป็นเรื่องน่าสนใจอยากนำไปใช้ ครูประจำชั้นเห็นว่าควรเพิ่มเติมลักษณะของรูปเล่มให้น่าใช้ ทนทาน โดยใช้กระดาษที่มีความหนาขึ้น เช่น กระดาษวาดเขียนในการจัดทำเป็นเรื่องราวทางสังคม ฉบับเฉพาะบุคคลเพื่อนำไปใช้กับนักเรียนเป้าหมายในการวิจัยระยะที่ 3 (ดังแสดงในตารางที่ 1)

เรื่องราวทางสังคมแต่ละเรื่องที่เขียนขึ้นนี้ ส่วนใหญ่ประกอบด้วยประโยค 3 รูปแบบ คือ พรรณามุมมอง และชี้นำ ซึ่งประโยคพรรณนา 2-5 ประโยคจะช่วยอธิบายให้นักเรียนออทิสติกเข้าใจว่า ถ้าเห็นหรือได้ยินอะไรในสถานการณ์นั้นควรทำอย่างไร ทั้งพฤติกรรมและคำพูด สำหรับประโยคมุมมอง 2-5 ประโยคได้รับแนวคิดจากทฤษฎีของจิตใจ ซึ่งอธิบายว่าการเข้าใจใจของสังคมเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ และนักเรียนออทิสติกไม่สามารถอ่านสถานการณ์ทางสังคมได้ถูกต้องเหมือนเด็กปกติ ส่วนประโยคชี้นำ 1 ประโยค เป็นประโยคสำคัญเพื่อชี้นำให้นักเรียนออทิสติกแสดงพฤติกรรมตอบสนองได้เหมาะสม สอดคล้องกับหลักการสร้างเรื่องราวทางสังคมต้นแบบ (Social Story™) (Reynhout and Carter, 2006) ที่ Gray พัฒนาขึ้นประกอบด้วยประโยคตรงไปตรงมาสั้นๆ 3 ชนิด ได้แก่ ประโยคพรรณนา ชี้นำ และมุมมอง โดยในปัจจุบันได้พัฒนาเป็นประโยคพื้นฐาน 4 ชนิด ได้แก่ ประโยคพรรณนา ชี้นำ มุมมอง และ

ยืนยัน (descriptive, directive, perspective, and affirmative sentence) ซึ่งประโยคยืนยัน จะช่วยเพิ่มความหมายของประโยคต่างๆ รวมทั้งแสดงถึงคุณค่าหรือความคิดทางวัฒนธรรมร่วมของสังคม ซึ่งใช้ได้ดีในนักเรียนออทิสติกวัยเด็กโตหรือผู้ใหญ่

อย่างไรก็ตามการตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของเรื่องราวทางสังคมให้เหมาะสมตามเกณฑ์การตรวจสอบเรื่องราวทางสังคมที่อัญชลี (2551) ปรับปรุงจาก The Social Story Checklist (Gray, 2003) ที่ประกอบด้วย การมีคำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป มีการระบุว่ามีใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม มีการเขียนจากมุมมองของเด็ก มีเนื้อหาเชิงสร้างสรรค์หรือเชิงบวก สัดส่วนของประโยคที่เหมาะสม มีภาษาที่เหมาะสม และไม่ทำให้ตีความผิด มีคำศัพท์ที่ทำให้นักเรียนออทิสติกมีความสุขหรือไม่เศร้าเสียใจ มีภาพประกอบเรื่องที่ทำให้เข้าใจง่าย ความยาวเหมาะสมกับช่วงความสนใจ มีความเหมาะสมกับความสามารถในการอ่าน และดึงดูดความสนใจให้อ่านและใช้ เป็นสิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ได้เรื่องราวทางสังคมที่ดีที่อธิบายเหตุการณ์จากมุมมองของนักเรียนออทิสติก และชี้แนะให้ปฏิบัติตัวได้เหมาะสม (Richard, 2000) และเนื่องจากนักเรียนออทิสติกมีจุดแข็งคือการเรียนรู้

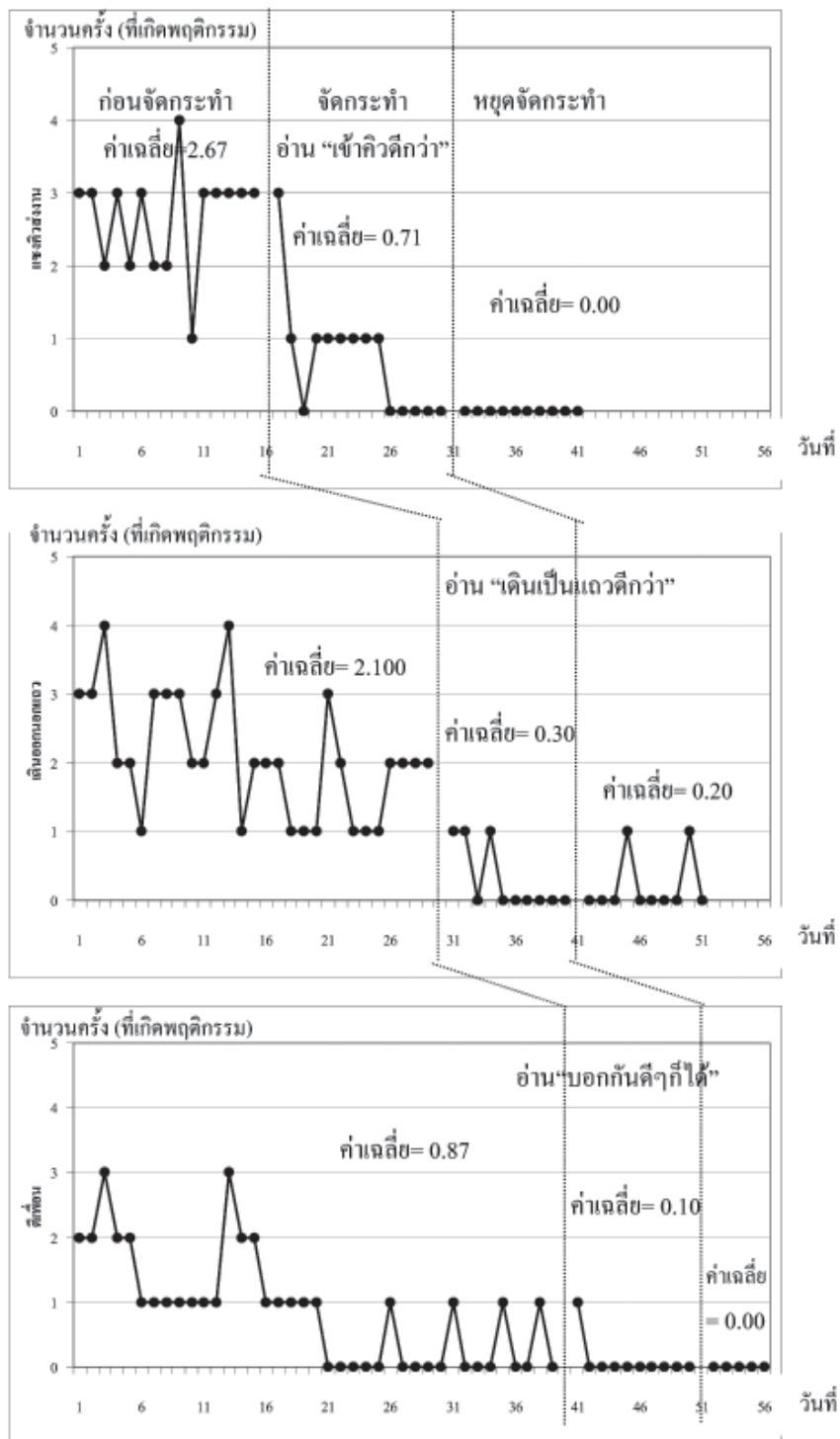
ด้วยภาพ ดังนั้นจึงสร้างเรื่องราวทางสังคมที่มีภาพประกอบ ในสถานการณ์เฉพาะ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาว่า การใช้เรื่องราวทางสังคมเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการสอนทักษะทางสังคมที่เหมาะสมในสังคมทั่วไปสำหรับนักเรียนออทิสติก (Smith, 2001, Quirimbach, et al., 2008) และเป็นวิธีสร้างทักษะทางสังคมที่ไม่ต้องลงทุนสูง ผู้ปกครองและครูสามารถสร้างและใช้ได้ในทุกสถานการณ์

การวิจัยระยะที่ 3 ผลการใช้เรื่องราวทางสังคม ผลการวิจัยพบว่า

1) ทักษะทางสังคมที่เป็นปัญหาด้านการควบคุมตนเอง คือ มีการแข่งวิ่งส่งงาน ระยะก่อนจัดกระทำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.67 ระยะการจัดกระทำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.71 ระยะหยุดการจัดกระทำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.00 2) ทักษะการปฏิบัติตามกติกาของห้องเรียน คือ มีการเดินออกนอกแถว ระยะก่อนจัดกระทำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.10 ระยะการจัดกระทำมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.30 ระยะหยุดการจัดกระทำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.20 3) ทักษะการแสดงออกทางอารมณ์ คือมีการตีเพื่อน ระยะก่อนจัดกระทำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.87 ระยะการจัดกระทำมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.10 ระยะหยุดการจัดกระทำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.00 (ดังแสดงในแผนภาพที่ 1)

ตารางที่ 1 ตัวอย่างเรื่องราวทางสังคม สำหรับพัฒนาทักษะสังคมของนักเรียนออทิสติกฉบับเฉพาะบุคคล

เรื่อง : เข้าคิวดีก๊วนะ	ประโยค
1) เมื่อ (ก) เรียนวิชาต่าง ๆ ในห้องเรียน	พรรณนา
2) บางครั้งคุณครูจะให้ทำแบบฝึกหัดท้ายชั่วโมง และส่งให้ครูตรวจเมื่อทำเสร็จแล้ว	พรรณนา
3) การส่งงานที่ดี ต้อง “เข้าคิว” ใครมาก่อนอยู่ข้างหน้า ใครมาช้าอยู่ข้างหลัง	พรรณนา
4) บางครั้ง (ก) ทำงานเสร็จก่อน (ก) สามารถส่งครูตรวจก่อน	พรรณนา
5) แต่บางครั้ง (ก) เสร็จช้า ต้องเข้าแถวรอหลังเพื่อน ทำให้ (ก) รู้สึกเบื่อและหงุดหงิด	พรรณนา
6) (ก) ต้องบอกตัวเองว่า ไม่เป็นไรหรอกนะ เพื่อนคนอื่นที่มาช้ากว่า (ก) เค้าก็ต้องรอเหมือนกัน	ชี้แนะ
7) นักเรียนที่ดี ต้องรอส่งครูตามลำดับก่อน-หลังเหมือนกันทุกคน	มุมมอง
8) คนที่รออยู่แล้ว ไม่ต้องการให้คนอื่นมาแซงคิว (ก) ก็ไม่ควรแซงคิวคนอื่นเพราะเป็นการเสียมารยาท	มุมมอง
9) ขณะที่ยืนรอคิว (ก) ควรอ่านทบทวนแบบฝึกหัดที่ทำไว้แล้ว จนกว่าจะถึงคิวของ (ก) เพื่อส่งครู	มุมมอง
10) ครูจะดีใจและชมที่ (ก) เข้าแถวส่งงาน และ (ก) เองก็มีความสุขที่ส่งงานอย่างด้วยมารยาทที่ดี	มุมมอง

แผนภาพที่ 1 การเปรียบเทียบค่าความถี่และค่าเฉลี่ยการเกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนเป้าหมาย

นักเรียนออทิสติกวัยประถมศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วม มีพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมต่างจากนักเรียนทั่วไป คือ นักเรียนทั่วไปเริ่มที่จะใช้เวลาส่วนมากอยู่กับเพื่อนและเริ่มเรียนรู้ที่จะให้ความร่วมมือ รู้จักให้และรับ และใช้เวลาอยู่กับเพื่อนร่วมวัยมากขึ้น แต่ นักเรียนออทิสติกไม่มองหน้าสบตา ไม่สนใจคน ไม่มีเพื่อนสนิท ซึ่งเป็นอุปสรรคขัดขวางการเข้าร่วมสังคมทั่วไป ไม่สามารถเลียนแบบพฤติกรรมต่างๆ จากเพื่อน จึงแสดงออกทางสังคมที่ไม่เหมาะสม ซึ่ง Kouch and Mirenda (2003) กล่าวว่า ทักษะทางสังคมเป็นสิ่งที่ยุ่งยากซับซ้อนแม้ในนักเรียนออทิสติกศักยภาพสูง ดังผลการวิจัยที่พบว่านักเรียนเป้าหมายมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา เช่น ต้องการเป็นที่หนึ่ง จึงแสดงออกของพฤติกรรมแข่งคิวส่งงาน เมื่อมีกติกาวาดต้องเดินเป็นแถวในการเปลี่ยนห้องเรียนนักเรียนออทิสติกไม่เข้าใจกติกาจึงเดินออกนอกแถว เมื่อเพื่อนมาชวนไปเล่น และนักเรียนไม่ยอมเล่นจึงแสดงออกโดยการผลักหรือตีเพื่อน ทั้งนี้อาจอธิบายได้ตามทฤษฎีของจิตใจ (theory of mind) ซึ่ง Baron-Cohen (Ministry of Education Special Programs Branch, 2000) กล่าวว่า นักเรียนออทิสติกไม่สามารถเข้าใจความคิดหรือมุมมองของผู้อื่น หรือนักเรียนออทิสติกเข้าใจเหตุการณ์ที่บุคคลอื่นมีมุมมองที่แตกต่างจากตนเอง แม้จะมีคำกล่าวว่า “นักเรียนออทิสติกวัยเด็กจะไม่สนใจหรือสนใจการสร้างสัมพันธภาพทางสังคมน้อย นักเรียนออทิสติกวัยผู้ใหญ่สนใจสร้างสัมพันธภาพทางสังคมแต่ขาดความเข้าใจสังคม” (American Psychiatric Association, 2000) ซึ่งการมีปัญหาดังกล่าวในเรื่องความเข้าใจสังคม ถ้าไม่แก้ไขตั้งแต่วัยเด็กก็จะส่งปัญหาในวัยผู้ใหญ่ ดังนั้นการพัฒนาทักษะทางสังคมที่บกพร่องจึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดสำหรับนักเรียนออทิสติก (Weiss and Harris, 2001) ซึ่งหากมีการให้ข้อมูลที่ง่ายต่อการเข้าใจ และชัดเจนถึงพฤติกรรมที่คาดหวังของสังคม จะช่วยให้นักเรียนออทิสติกลดความวิตกกังวล มีทักษะทางสังคม และเข้ามาอยู่ร่วมกับคนอื่นเพื่อจะสามารถพัฒนาตนเองให้ใกล้เคียงหรือเทียบเท่าเด็กปกติได้

วิธีการสอนทักษะทางสังคมที่ดี ควรมีเป้าหมายที่การนำไปใช้ในสิ่งแวดล้อมที่หลากหลายบนพื้นฐานความเข้าใจธรรมชาติของปัญหาทางสังคมเพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะทางสังคมในบริบทที่เป็นธรรมชาติ การสอนทักษะทางสังคมมีหลายวิธี จากการศึกษาของ Reynhout and Carter (2006) ที่ทบทวนวรรณกรรมจากปี 1990-2003 พบว่า มีการศึกษาการใช้เรื่องราวทางสังคมทั้งหมด 16 เรื่อง โดย 15 เรื่องเป็นการใช้เรื่องราวทางสังคมในเด็กออทิสติกและกลุ่มอาการ Asperger's syndrome ผลการศึกษาพบว่า มี 9 การศึกษาที่รายงานว่าสามารถลดพฤติกรรมเป้าหมายได้เหมาะสม และมี 8 การศึกษาที่รายงานว่าสามารถเพิ่มพฤติกรรมเป้าหมาย จากระยะเส้นฐานสู่ระยะจัดกระทำ และมี 2 การศึกษาที่ไม่พบความแตกต่างของพฤติกรรมเมื่อใช้เรื่องราวทางสังคม และสอดคล้องกับการศึกษาของ Quirnbach *et al.* (2008) ที่ทบทวนวรรณกรรมจากปี 1990-2008 พบว่ามีการศึกษาการใช้เรื่องราวทางสังคมเพิ่มขึ้น และผลการวิจัยพบว่าสามารถเพิ่มพฤติกรรมทักษะสังคมเป้าหมายได้โดยมีรายงานที่ใช้วิธีวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว (single subject design) จำนวน 57 เรื่อง และใช้วิธีวิจัยแบบกลุ่ม (group design) จำนวน 6 เรื่อง และมีประโยชน์มากในเด็กออทิสติกอายุน้อยๆ ประมาณ 4-16 ปี นอกจากนั้น เรื่องราวทางสังคมยังพัฒนาทักษะสังคมเป้าหมายในเด็ก 69 คนที่อายุ 3-4 ปีที่มีความบกพร่องในการใช้ภาษา และการศึกษาในเด็ก 63 คน อายุ 10-12 ปีที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ จากการศึกษาดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การใช้เรื่องราวทางสังคมเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพ ในการสอนพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสม ในสังคมทั่วไปสำหรับนักเรียนออทิสติก แม้ว่าจะศึกษาในกลุ่มเป้าหมายขนาดเล็ก หรือการใช้เรื่องราวทางสังคมร่วมกับวิธีการอื่นๆ แต่การใช้เรื่องราวทางสังคมจะไม่เป็นประโยชน์ในนักเรียนออทิสติกที่ขาดความเข้าใจภาษา ดังการศึกษาของ Daneshvar (Quirnbach *et al.*, 2008) ในนักเรียนออทิสติก อายุ 1-3 ปีจำนวน 4 คนที่มีความบกพร่องทางภาษา พบว่า Steps to Social Success (เช่น ตาราง

กิจกรรมที่มีภาพประกอบ) ใช้ได้ผลดี ขณะที่การใช้เรื่องราวทางสังคมไม่ได้ผลในการสอนพฤติกรรมทักษะทางสังคม และพบว่าเรื่องราวทางสังคมจะไม่ได้ผลในนักเรียนที่มีความเข้าใจภาษาต่ำ (Extremely Low Verbal Comprehension skill: base on the WISC-IV) ทั้งนี้เป็นไปตามแนวคิดของ Grandin (2002) และ Richard (2000) ที่กล่าวว่านักเรียนออทิสติกส่วนใหญ่มีปัญหาในการเข้าใจภาษาทั้งภาษาพูดและภาษาท่าทาง แต่ถ้าสามารถทำให้เข้าใจแล้วจะจำได้นานหรือจำโดยไม่ลืม

สำหรับเรื่องราวทางสังคมในการวิจัยนี้มีลักษณะเป็นสมุดภาพการ์ตูนคล้ายตัวนักเรียนออทิสติก ข้อความเป็นภาษาในแบบของนักเรียนเป็นสถานการณ์เฉพาะที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ทำให้รู้สึกว่าเป็นเรื่องของนักเรียนเอง นักเรียนออทิสติกเข้าใจสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจึงสามารถตอบสนองได้เหมาะสมลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาลงได้ และมีประโยชน์นำชัดเจน เช่น “ขณะที่ยืนรอคิว (ก) ควรอ่านบทวนแบบฝึกหัดที่ทำไว้แล้ว จนกว่าจะถึงคิวของ (ก) เพื่อส่งครู” หรือ “(ก) ควรเดินอยู่ในแถว จนถึงที่หมาย” หรือ “(ก) จะพยายามพูด ‘บอก’ ความต้องการให้เพื่อนรู้เมื่อเกิดสิ่งที่ ‘ผิดคาดหมาย’” ซึ่ง Quimbach et al. (2008) กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้การใช้เรื่องราวทางสังคมได้ผลน่าจะมาจากประโยชน์นำและสอดคล้องกับการศึกษาของ Smith (2001) ที่กล่าวว่า ลักษณะของเรื่องราวทางสังคมที่ดีคือ มีภาพประกอบ มีความคงทน ผู้ใช้สามารถนำไปใช้ได้หลายครั้ง ใช้การเขียนด้วยภาษาที่ง่าย ๆ ระดับภาษาใกล้เคียงกับวัยของเด็ก และใช้คำศัพท์ร่วมสมัย สร้างขึ้นจากการประเมินเด็กอย่างระมัดระวัง ให้ความสำคัญกับความต้องการที่แท้จริงของเด็ก ให้ข้อเท็จจริงต่อเด็กว่าใครกำลังทำอะไรและทำไมถึงทำ เน้นหรือชี้ชัดว่าใครกำลังคิดหรือรู้สึกอย่างนั้น ใช้เหตุการณ์จำลองและเขียนในรูปแบบที่คุ้นเคย มีรูปแบบชัดเจน

ในการอ่านเรื่องราวทางสังคม จำเป็นต้องจัดสถานที่และสถานการณ์ ที่สงบผ่อนคลาย เพื่อให้เด็กนักเรียนออทิสติกสนใจเรื่องราวทางสังคมได้อย่างเต็มที่

ผู้ปกครองและครูที่พานักเรียนอ่านต้องนั่งข้างนักเรียน โดยในครั้งแรกของการอ่านจะอธิบายสั้น ๆ ว่า เรื่องราวทางสังคมจะใช้อย่างไร ใครจะเป็นคนอ่าน อ่านที่ไหน เมื่อไร บ่อยแค่ไหน และบอกด้วยว่าเก็บไว้ที่ไหนที่นักเรียนสามารถมองเห็น และหยิบมาอ่านได้ง่าย สำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้จัดทำเรื่องราวทางสังคม 2 ชุดที่บ้านเก็บไว้ในชั้นหนังสือ และที่โรงเรียนเก็บไว้บนโต๊ะครูซึ่งอยู่หลังห้อง หลังจากอ่านเรื่องราวทางสังคมเรื่องที่ 1 เป็นเวลา 2 สัปดาห์ ได้มีการปรับขนาดของรูปเล่มจากขนาดครึ่งกระดาษเอ 4 เป็นขนาดเอ 4 เพื่อให้มองเห็นชัดเจนขึ้น เนื่องจากได้ปรับวิธีอ่านเป็นการอ่านหน้าห้องพร้อมกันกับเพื่อน ๆ ทั้งนี้เพราะนักเรียนออทิสติกสามารถเรียนรู้ได้ดีด้วยการมองเห็นจากภาพ และอ่านหนังสือเร็วมาก จึงเปิดผ่านอย่างรวดเร็ว ประกอบกับเวลาอ่านที่โรงเรียน เพื่อน ๆ สนใจอยากอ่านด้วย และการอ่านทั้งห้องเป็นการยืดเวลามองภาพและช่วยสร้างความเข้าใจของเพื่อน ๆ ต่อนักเรียนออทิสติก รวมทั้งมีการถามตอบในชั้นเรียนเพื่อเชื่อมโยงการปฏิบัติตนตามเรื่องราวทางสังคมที่อ่านกับเหตุการณ์ที่เผชิญ ซึ่งเป็นทั้งการติดตามความก้าวหน้า และเพิ่มความเข้าใจทางสังคมแก่นักเรียนออทิสติก โดยพบว่านักเรียนออทิสติก มีการแสดงออกทางสังคมที่เหมาะสมสะท้อนความก้าวหน้าเชิงสร้างสรรค์ในพฤติกรรมอื่น เช่น การแบ่งปัน การขออนุญาต เป็นต้น สอดคล้องกับการสังเคราะห์งานวิจัยจำนวน 16 เรื่องของ Reynhout and Carter (2006) ที่พบว่า งานวิจัย 15 เรื่อง สื่อเรื่องราวทางสังคมด้วยการ “อ่าน” โดยมีคนอ่านให้ฟังหรือนักเรียนอ่านเอง มีเพียง 1 เรื่องที่ใช้การอ่านร่วมกับการใช้เสียงดนตรี

การหยุดอ่านเรื่องราวทางสังคม ในการศึกษาครั้งนี้ จะหยุดอ่านเรื่องราวทางสังคมทันทีโดยไม่ได้ค่อย ๆ ลดระยะเวลาในการอ่าน แต่พฤติกรรมของนักเรียนออทิสติกยังอยู่ได้นาน และมีพฤติกรรมทั่วไปที่สร้างสรรค์มากขึ้น ซึ่งขัดแย้งกับบอร์ธิตา (2551) ทั้งนี้ อาจเนื่องจากการศึกษาดังกล่าวกระทำในนักเรียนระดับอาการปานกลาง ไม่ใช่ในนักเรียนออทิสติกศักยภาพสูง ดังการศึกษาชิ้นนี้ และอาจเนื่องจากวิธีอ่านในการศึกษานี้

เป็นการอ่านพร้อมกันทั้งห้องเรียน ทำให้เพื่อนเข้าใจนักเรียนเป้าหมายมากขึ้น และนักเรียนเป้าหมายรู้สึกว่าตนเป็นคนสำคัญ อย่างไรก็ตาม การหยุดอ่านหรืออ่านต่อ จำเป็นต้องดูจากความต้องการของนักเรียนเป้าหมายเป็นสำคัญ และนักเรียนเป้าหมายควรเข้าถึงเรื่องราวทางสังคมเมื่อต้องการ Gray (2006) แนะนำว่าควรมีตารางทบทวนการใช้เรื่องราวทางสังคม เกี่ยวกับเวลา วิธีการ สถานที่ และข้อสังเกตเกี่ยวกับการตอบสนองของนักเรียน เพื่อการติดตามอย่างต่อเนื่องและใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจใช้หรือหยุดใช้เรื่องราวทางสังคม เช่น ความถี่ในการอ่านควรเน้นความต้องการของนักเรียนเป็นสำคัญ การลดลดการใช้เรื่องราวทางสังคม ทั้งการลดประโยคหรือลดคำพูดขึ้นนำขณะที่อ่าน ลดการอ่านตามตารางเป็นการชักจูงให้นักเรียนอ่านด้วยตนเอง

การควบคุมคุณภาพการใช้เรื่องราวทางสังคมในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบสามเส้า โดยตรวจสอบข้อมูลพฤติกรรมทักษะทางสังคมที่เป็นปัญหาในการนำมาสร้างเรื่องราวทางสังคมร่วมกันระหว่างผู้วิจัยครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และข้อมูลจากพฤติกรรมจริงของนักเรียน และหาความเชื่อมั่นของการบันทึกพฤติกรรมในสถานการณ์จริง ในระยะเวลาและสถานการณ์ที่กำหนดโดยผู้สังเกต 2 คน คือครูประจำชั้นและครูคู่ชั้น สังเกตการปฏิบัติตนทางทักษะทางสังคมที่ได้ตกลงกันไว้ในแบบบันทึก และใช้วิธีไอบันทึกพฤติกรรมที่เกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานการวิจัย

1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- จากผลการวิจัยระยะที่ 2 ที่ได้เรื่องราวทางสังคมฉบับทั่วไป ดังนั้น ผู้ปกครอง ครู หรือนักวิชาชีพ สามารถนำเรื่องราวทางสังคมดังกล่าวใช้เป็นแนวทางปรับปรุง ให้มีลักษณะจำเพาะขึ้น และประยุกต์ใช้กับนักเรียนออทิสติกที่อยู่ในความดูแลได้
- นำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้กับกลุ่มเป้าหมายอื่น เช่น นักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม เป็นต้น

2) ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- ควรมีการวิจัยการรูปแบบการเขียนเรื่องราวทางสังคม เช่น การเขียนเรื่องราวทางสังคมเป็นบทกลอนไทย การเขียนเรื่องราวทางสังคมเป็นเพลง หรือใช้ภาพถ่าย หรือปรับวิธีการนำเสนอจากรูปเล่มเป็นแผ่นซีดี

- ควรมีการวิจัยการใช้เรื่องราวทางสังคมในด้านการเล่น ด้านความเข้าใจทางสังคมที่เน้นการคิดของนักเรียนออทิสติกระดับประถมศึกษา โดยการเขียนเรื่องราวทางสังคมที่ขาดหาย เกี่ยวกับมุมมองของคนอื่นและให้นักเรียนเติมข้อมูลเกี่ยวกับการขึ้นทางสังคม เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจอย่างมีความหมายสำหรับนักเรียนออทิสติก

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากโครงการทุนวิจัยมหาบัณฑิต สกว. (TRF Master Research Grants) ด้านมนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ 2552

เอกสารอ้างอิง

- ดารณี อุทัยรัตนกิจ. 2545. “จะรู้ได้อย่างไรว่าเด็กเข้าข่ายออทิสซึม” ในเอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการเรื่องครู หมอ พ่อแม่ : มิติการพัฒนาศักยภาพบุคคลออทิสติก. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- พัชร จิวพัฒนกุล. 2549. การพัฒนาแบบฝึกเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมสำหรับเด็กออทิสติก. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุขุบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พุทธิตา (นามปากกา). 2550. ก้าวไปกับลูกออทิสติก. กรุงเทพฯ: หจก. พิมพ์พินิจการพิมพ์.
- เสาวภา สุขเฉลิมชัย. 2550. การศึกษาทักษะการรอคอยของเด็กออทิสติก โดยการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

- อานนท์ บุญยะรัตเวช. 2549. ออทิสติก. ค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2552. จาก www.thaimd.net/index.php?name=Forums&file...t=10.
- อรธิดา ประสาร. 2551. กระบวนการพัฒนาเรื่องราวทางสังคมสำหรับนักเรียนออทิสติก. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อัญชลี สารรัตน์. 2551. เรื่องราวทางสังคมกับการพัฒนาทักษะสังคมของบุคคลออทิสติก. วารสารหลักสูตรและการเรียน, 2(1): 1-11.
- American Psychiatric Association. 2000. "Diagnostic criteria for 299.00 Autistic Disorder". Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (4th, text revision (*DSM-IV-TR*) ed.).
- Grandin, T. 2002. Teaching tips for children and adults with Autism. (online). Available. <http://www.autism.org/temple/tios.htm>. Retrived October 20, 2003.
- Gray, C. 2003. The new social story book illustrated edition. Arlington: Future Horizons Inc.
- Gray, C. 2006. The next generation: Social Stories,TM Power point®, Storymovies,TM and more! [n.p].
- Jennifer, A. *et al.* 2004. Developmental stages of developmental screening: Steps to implementation of successful program. American Journal of Public Health, 95(11): 1928-1932.
- Kuoch, H., and Mirenda, P. 2003. Social Story Interventions for Young Children with Autism Spectrum Disorders. Focus on Autism and Other Developmental Disabilities, 18 (winter4): 219-227.
- Ministry of Education. 2000. Teaching students with Autism a resource guide for school. British Columbia: Canada Cataloguing in Publication Data
- Norris, C., and Dattillo, J. 1999. Evaluating effects of social story intervention on a young girl with autism. Focus on Autism and Other Developmental Disabilities, 14:180-186.
- Quirnbach, LM., Lincoln, AJ, Feinberg-Gizzo, MJ., Ingersoll, BR. and Andrews, SM. 2008. Social stories: Mechanisms of effectiveness in increasing game play skills in children diagnosed with autism spectrum disorder using a pretest posttest repeated measures randomized control group design. Journal of Autism and Developmental Disorders, 39(2):299-321.
- Reynhout, G., and Carter, M. 2006. Social stories for children with disabilities. Journal of Autism and Developmental Disorders, 3: 445-469.
- Richard, GJ. 2000. The source for treatment methodologies in autism. East Moline: Lingui System.
- Smith, C. 2001. Using social stories to enhance behavior in children with autistic spectrum difficulties. Educational Psychology in Practice, 17(4): 337-345.
- Swaggart, BL., Gagnon E., Bock SJ., Earls TL., Quinn C., Myles BS., and *et al.* 1995. Using social stories to teach social skills to children with autism. Focus on Autism and Other Developmental Disabilities, 10: 1-6.
- Weiss, MJ., and Harris, SL. 2001. Teaching social skills to people with autism. Behavior Modification, 25: 785-802.